Herbejant al camp del Llenguatge

per FILO PRIM

AQUESTA SENYORA Ç¡ Veig que són molts els que encara no saben que DANSA s'escriu amb S i no amb Ç.

Les vegades que trobem en la premsa: "La DANÇA catalana... La nostra DANÇA..."

I és que són molts els qui creuen que les paraules castellanes que porten una Z han de dur Ç en llurs equivalents catalanes.

No sempre ¡ Mireu:

"MOZO, MOZA" - MOSSO MOSSA.
"TROZO, TROZOS" - TROS, TROSSOS.
"IZAR" - HISSAR.
"MACIZO, MACIZA" - MASSIS, MASSISSA.
"PEREZA, PEREZOSO" - PERESA, PERESÓS.

I les vegades que el català usa Z, mentre el castellà empra una altra lletra. Mireu, sino: PINZELL, PINZELLADA - "PINCEL, PINCELADA". I els numerals cardinals: ONZE... QUINZE - "ONCE... QUINCE".

Acabem per on hem començat. No perquè el castellà escrigui "DANZA" i el francès "DANCE", el català ha d'escriure DANÇA. DANSA no és una paraula llatina, és d'origen germànic: "TANSE". El català ha volgut i ha pogut ésser fidel a l'etimologia de la paraula. Per què anar a remolc?

A? EN? No sempre és fàcil de discernir l'empra d'A o d'EN.

Jo mateix, quan em vaig empescar el títol comú denominador d'aquests articles, vaig reflexionar molt sobre si escriure AL CAMP DEL LLENGUATGE o EN EL CAMP DEL LLENGUATGE. Comptat i debatut, em vaig decantar per AL, potser més que per res, per raons d'eufonia, per evitar la duresa d'HERBEJANT EN.

Però hi ha casos que ja no són discutibles.

Sabem que el castellà fa diferència entre "IR A" i "RESIDIR EN" (VOY A BARCELONA, RESIDO EN BARCELONA), mentre que en la nostra llengua sempre és A (VAIG A BARCELONA, VISC A BARCELONA). El castellà dirà HABITO EN LA CALLE X, mentre el català dira VISC AL CARRER X. En canvi el català coincidirà amb el castellà dient VISC EN UN CARRER CÈNTRIC o EN UNA PLAÇA CÈNTRICA.

Direm: Ha tornat A fer la mateixa falta. I en canvi,direm: Ha reincidit en la mateixa falta.

Una forma que pot causar estranyesa. Si bé coincidim amb el castellà quan diem: Pujo A la muntanya, en dissentirem quan hi hagi un demostratiu pel mig, en dir: Pujo EN AQUELLA muntanya.

AMB? EN? Tampoc no és fàcil l'opció d'aquestes dues prepocicions, atès que se solen confondre en el llenguatge parlat.

AMB -sol denotar companyia- correspon al castellà "CON".

No: Viatjar AMB tren. Sinó: Viatjar EN tren.

No: Em trobava AMB una situació incòmode. Sinó. EN una situació incòmoda.

I direm: M'he trobat AMB un amic que es troba EN la mateixa situació incomoda. EN què jo em trobo.

No: AMB moments difícils. Sinó EN...
No: AMB tot cas. Sinó: EN...
No: AMB aquestes circumstàncies. Sinó: EN...
No: AMB vistes a. Sinó: EN...

Es una gentilesa de

Gràcia, 51-53 - SABADELL